

Prædiken til nytårsdag 2018

Mandag den 1. januar 2018 kl. 16.00 i Bogense kirke

Salmer: 712 – 713 – 588 // 99 –121

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus:

(Gud være lovet..)

Jesus sagde: »Når I beder, må I ikke være som hyklerne, der ynder at stå og bede i synagoger og på gadehjørner for at vise sig for mennesker. Sandelig siger jeg jer: De har fået deres løn. Men når du vil bede, så gå ind i dit kammer og luk din dør og bed til din far, som er i det skjulte. Og din far, som ser i det skjulte, skal lønne dig.

Når I beder, så lad ikke munden løbe, som hedningerne gør, fordi de tror, at de bønføres for deres mange ord. Dem må I ikke ligne. Jeres far ved, hvad I trænger til, endnu før I beder

*ham om det. Derfor skal I bede således:
Vor Far, du som er i himlene!
Helliget blive dit navn,
komme dit rige,
ske din vilje som i himlen således også på jorden;
giv os i dag vort daglige brød,
og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere,
led os ikke ind i fristelse,
men fri os fra det onde.
For dit er Riget og magten og æren i evighed! Amen.«
(Matt 6,5-1)*

Måneden januar har navn efter den romerske gud, Janus, om hvem det blev fortalt, at han havde to hoveder: ét der så bagud og ét, der så fremad. Janus var nemlig guden for al begyndelse, og når man står foran en ny begyndelse må man skele både til fortiden og fremtiden. Ligesom vi traditionelt gør det 1. januar, nytårsdag.

Fortid, fremtid og nutid. "Tiden er noget mærkeligt noget", som Poul Kjøller sang i en af mine barndomssange. Og selvom tiden er noget mærkeligt noget; er svær at beskrive, kender jeg et barn, der frejdigt har kastet sig ud i det. Det er min niece på knap tre år, der benævner enhver fortidig hændelse med betegnelsen "i morges". "Jeg har snart fødselsdag", oplyser hun og fortsætter i en sammenligning med sin storebror: "men Gustav havde fødselsdag *i morges*". - Og til dét kan jeg så uddybe: Gustav havde fødselsdag i august!

Den del af tiden, der lægges vægt på i nytårets gudstjenestetekster er *nutiden*, og både i første og anden tekst fra altret, advares man mod at tænke hovmodigt om fremtiden. "I som ikke aner, hvad jeres liv er i morgen", siger apostlen Jakob til sin menighed, " I er jo kun en tåge, som ses en kort tid, og så svinder bort", fortsætter han og formaner så: "I skulle hellere sige 'Hvis Herren vil, så kan vi leve og gøre det eller det' ". Apostlen Jakob anviser altså sine tilhørere – og det vil jo også sige os i dag – at man må lægge fremtiden i Guds

hænder. Vi er ikke enerådende herrer over livet selv; der er meget, vi ikke selv har mulighed for at påvirke. Og der kommer ikke noget godt ud af at leve i den tro, vil også moderne livsfilosoffer sige. En italiensk filosof, D..., mener at en vildfarelse som den at vi kan styre alt i vores fremtid selv, er grunden til, at så mange lever et stresset liv med en konstant indre uro. Han opfordrer til, at man laver en såkaldt "Bekymringsbog" hvor man afsætter 10 min. hver dag til at skrive alt, hvad man har af bekymrede tanker, ned. En gang om ugen skal man så sortere i sine bekymringer ud fra devisen – hvad kan jeg gøre noget ved, og hvad kan jeg ikke? Det man kan gøre noget ved, skal man så lægge planer for, hvordan. Over for det, man ikke kan gøre noget ved, skal man sætte en tankeproces i gang, hvor man lader sig rive med af værst tænkelige scenarier – og så vil man opdage, at bekymringerne opløser sig selv. Og det, der er tilbage, skal man beslutte sig for at lægge fra sig – lægge det i Guds hænder, vil en kristen forkynder så sige.

Man skal være nærværende i dagen i dag, er budskabet i teksten fra Jakobsbrevet altså. Det er teksten fra Salmernes Bog enig i, men salmisten har i forlængelse af dette en meget smukt beskrevet betragtning. Salmisten mener, det er vigtigt at "holde tal på vore dage", for på den måde får vi "visdom i hjertet". Her er en tilskyndelse til også at kigge bagud i tiden. Jeg tænker, at denne visdom, som man får i hjertet ved at kigge bagud, kunne være den man får, når man modtager en overlevering fra fortiden.

Det er det, der er tilfældet ved et gammelt menneskes erindringer. Da min far og hans søskende ryddede op hjemme i deres barndomshjem, efter min farmor for nylig gik bort, fandt de anden del af min farfars erindringer. Inden min farfar døde for 13 år siden havde han skrevet sin barndoms erindringer, som alle vi børnebørn havde fået et eksemplar af. De sluttede omkring tiden, da han blev student. Det har hele tiden ligget klart, at vi børnebørn var min farfars hovedmålgruppe, og mange af barndomserindringerne har vi også i tidens løb fået mundtligt af ham. Den helt store rigdom i

at få overleveret disse erindringer er, at vi på den måde får fortalt et stykke danmarkshistorie oplevet gennem en af vores egne slægtninge. Og lige så værdifuldt er det, at min farfar her gengiver nogle personlige erfaringer, som det er meget frugtbart og trøsterigt at tage med sig i sit eget voksenliv. Alt dette blev jeg mindet om, da jeg så læste anden del af min farfars erindringer for nylig. Og det gav netop en oplevelse af, at min farfar giver noget af sin livsvisdom videre. Det giver også en samhørighed med en svunden tid, med slægten tilbage i tiden. Og derfor har jeg endnu engang valgt, at vi skulle synge salmen "Dejlig er jorden"; nu som nytårssalme til sidst i gudstjenesten. Det er de her linjer, der sætter tiden i så smukt og sandt et perspektiv: *Tider skal komme, tider skal henrulle, slægt skal følge slægters gang...*

I salmens tekst ligger der også en ydmyghed over for tiden og livet i det hele taget.

For manglende ydmyghed, skælder Jesus gang på gang sine tilhørere ud. I prædikenteksten i dag, advarer Jesus imod at gøre i sit bønsliv som dem, der stiller sig pralende og

selviscenesættende an og lader munden løbe; støjende og opmærksomhedskrævende. Sådan er der åbenbart nogen i Matthæus' menighed, der har haft for vane at bede.

Det svarer til, at man herhjemme, i gamle dages overtro, skød nytårsraketter af med det formål at holde det onde væk. Og man gjorde det vel og mærke ud fra det udgangspunkt, at jo mere larm; jo længere varende og jo højere, des større virkning!

Men det er ikke sådan, det skal være, når I beder, siger Jesus. Fra at være dømmende og formanende i sit "Ikke sådan" skifter Jesus toneart og slår over i et vejledende "Sig efter mig – sådan". Og så lærer han stille og roligt disciplene fadervor. Sådan som det siden har været anvendt af mennesker i alle mulige situationer – med barnet på sengekanten, af den ængstelige i hjertet, af mennesker i fælles ritualer som her i kirken.

Og i dag, nytårsdag, hvor raketter og lystige stemmer endnu runger i ørene, er det også de ord, vi hører til årets første gudstjeneste.

Med Janusgudens hoved bagudskuende, kan vi i bøn takke Gud for det gode der skete i årets løb og bønfalde ham om tilgivelse for det onde, vi fik gjort eller sagt. Og så kan vi dreje os og bruge det fremadskuende ansigt til at bede om beskyttelse og gode dage med løftet om tilgivelse in mente. Og over for alt det, hvor vi hverken *kunne* eller *kan* gøre fra eller til må vi i tilbedelse af vores far i himlen lægge vægt på bønnen: "Ske din vilje!"

Amen

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd,
du som var, er og bliver én sand treenig Gud,
højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen

Almægtige Gud, himmelske Far!

Vi takker dig for livet, du har givet os og for jorden, du har skabt. Lær os at tage vare på jorden og på livet.

Kære Gud, tak for at du gav din søn til verden, for din kærlighed og for din velsignelse. Hjælp os til at gå det nye år trygge og optimistiske i møde. Lær os ydmyghed over for livet; at vi intet er eller kan uden dig.

Herre, vor Gud, vi beder dig for de syge, dem der sørger og dem der er bange. Giv dem nyt mod på fremtiden, og giv dem håb.

Vi beder dig for al lovlige myndighed; at de må være udstyret med indsigt og ansvarsbevidsthed til at forvalte den magt, de har fået. Vær med krigsramte og katastroferamte i hele verden. Hjælp alle nationer til at leve sammen i fred og forståelse.

Kære Gud, vær med vore familier, venner og alle dem, vi er forbundet med. Beskyt os i mod opløsning og splid i familien

og andre fællesskaber, vi er en del af. Velsign og bevar os alle, og værn os imod ulykke og pludselige dødsfald.

Vær med menigheden i Bogense kirke og alle menigheder. Lad dit Ord og din Ånd have frit løb i vores kirke til glæde, håb og trøst. Vær med vores dronning og hele kongehuset. Giv dem og os alle nåde, fred og velsignelse og efter vores liv den evige salighed og hvile.

Amen.

MEDDELELSER

Lad os med apostlen tilønske hinanden: vor Herre Jesu Kristi nåde, Guds kærlighed og Helligåndens fællesskab være med os alle.

Velkomst til nytårsdag

Velkommen til gudstjeneste i dag, nytårsdag 2018!

Det er den første dag i det nye kalender år. Men i kirkeåret er det julens ottende dag – jul er det nemlig i kirkelig forstand helt til helligtrekongers dag, og mit salmevalg bærer præg af den erkendelse – to julesalmer er der indlagt i gudstjenesten.

De tre tekster ved gudstjenesten i dag er fra tekstrækkens fædres side meget grundigt udvalgt; nemlig med tanke på, hvilke opbyggelige ord, det kan være godt at gå et nyt år i møde med.

Jeg inddrager både teksten fra Det Gamle Testamente (Davids salme 90) samt epistelteksten, der er fra Jakobsbrevet, forholdsvis meget i min prædiken. De siger nemlig noget meget klogt og lærerigt om begrebet TID... Hør selv om lidt – men først årets første indgangsbøn!

